ENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
POT-LEGAL

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2074

SỐ: 0$02

NGÀY THỨ TƯ 20 FÉVRIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Un numéro	Trois mois	Six mois	Un an	Hanoi pour province	Hanoi pour l'étranger	Agent-vente
Một năm	0$ 06	6$ 90	6$ 30	6$ 30	6$ 60	12$ 00	»
Các công sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»	6. 00
Sáu tháng	3. 00	3. 50	3. 20	»	3. 30	»	3. 00
Ba tháng	1. 50	1. 75	1. 60	»	1. 65	»	1. 50
Một tháng	0. 30	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	»	0. 50

Les abonnés sont partis du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées au rédacteur doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V.LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 180

1478

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 Sgnes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.
Une seule insertion. . . . . 0$90 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tính sợ phiền của người mình

Nước Nam ta lập quốc đã mấy nghìn năm, đất không phải là không rộng, người không phải là không đông, trên triều-đình cũng có thể thống, dưới xã-hội cũng có trật tự, văn-trị cũng có lúc thịnh, võ công cũng có lúc [illegible] dân-tộc có danh tiếng ở cõi Á-đông, thế mà trong nước đường tiến-hóa rất là chậm, xưa kia thì công nghệ kỹ xảo, cái gì cũng chịu thua kem nước Tàu; mà từ ngày có nhà-nước Bảo-hộ sang khai hóa đến giờ, tuy học thuật đổi mới, tư tưởng đổi mới, kiến văn đổi mới, mà đường tiến-hóa vẫn không được mau; đó có phải là tại người mình kém tri linh thông, không tài hoạt-bát, mà đến nỗi thế đâu; chẳng qua là vì người mình xưa kia kiến văn eo hẹp, học-thuật suy đồi, lòng tự tư tự lợi đã sâu, tính tự tôn tự đại lại sẵn, mới thành ra cái kết quả xấu ấy, điều ấy không nói thì ai cũng đều biết; nhưng lại còn có tính này nữa, là cái tính sợ phiền, vì sợ phiền mà sinh ra tính an thường thủ cố, mà đường tiến-hóa cũng một vài phần vì thế mà thành ra chậm trễ.

Trong độ một thế-kỷ nay, về đường học thuyết và về đường kỹ-xảo ở Âu Mỹ tiến-hóa thật là mau, tuy do người Âu Mỹ có tuệ não, có xảo-tư, mà phát minh được nhiều khoa-học mới, chế tạo được nhiều khí-dụng đẹp, thì cốt bởi cái tính không sợ phiền, vì không sợ phiền, cho nên về đường khoa học, thì hết sức suy xét cho đến nơi, biết rằng việc gì cũng có lý ở trong, mà khó nhọc mấy cũng không nề, cố nghiên-cứu mãi cho ra cái nguyên-lý; còn về đường khí dụng, thì không những là biết cái gì chưa được tiện được lợi, phải lo tìm cách sửa đổi đi, để cầu cho được tiện lợi, mà đến cái gì tuy đã tiện đã lợi rồi, cũng còn chưa cho là đủ, lại còn tìm cách cho được tiện lợi hơn; cứ thế mãi mãi, cho nên khí dụng tinh lại càng tinh, khéo lại càng khéo, đường tiến-hóa không biết đến đâu là cùng.

Cái tính sợ phiền của người mình, thật là khác hẳn với người Âu-Mỹ. Phàm những việc hằng ngày qua ở chung quanh mình, vì nhìn đến che kín thì lửa tắt, quạt gió vào thì than đỏ, không chịu xét đến cái nguyên-lý vì có dưỡng-khí thì lửa mới cháy được, mà từ xưa đến nay, cứ chợp mắt bỏ qua cho là việc tự nhiên của trời đất. Lại còn vì cái tính sợ phiền, mà cả cái tính tày-máy muốn biết cũng dần dần mất đi, tức như mình học trong sách chữ nho có câu : « Điểu phi lệ thiên, ngư dược vu uyên », nghĩa là chim diều bay đến giới, con cá nhảy ở vực, thì đã đành rằng mình học lấy văn-chương, không cần hiểu và cũng không hiểu được cái lý làm sao mà con diều biết bay con cá biết nhảy, mà xét ra hình như cũng không có ai có lòng tày-mày muốn biết cái nguyên-lý ấy tại làm sao. Đến bây giờ những việc thần kỳ xuất hiện, như là tàu bay, vô tuyến điện vân vân, những người ở xa nghe nói, thì cho là việc quái dản hão huyền; những người mắt được trông thấy, thì cũng chỉ tấm-tắc khen lao, mà người chịu mất một ít thì giờ, dùng một tí trí não, tuy trí mình không đủ hiểu, thì cũng lo suy xét hay là dò hỏi cho biết cái nguyên lý một vài phần; thế chẳng phải là vì cái tính sợ phiền mà trí-thức chậm mở-mang là gì ?

Còn đến những khi vật thường dùng, và những nghề-nghiệp làm ăn, cũng chỉ vì tính sợ phiền, mà ít thấy tiến-hóa; tuy biết rằng cách thức ấy chưa được tiện lợi, chưa được thỏa thích, mà mất đã thấy quen, tay đã dùng quen, thì cũng cứ khư khư giữ lấy. Vì thế mà một dân-tộc tự bọp đã mấy nghìn năm, mà học-thuật nông-nghiệp thương-nghiệp cho đến trăm nghề trăm nghiệp cái gì tiến-hóa cũng chậm.

Tôi thường thấy nhiều người vẫn biết chữ quốc-ngữ là giản tiện nên dùng, mà vẫn thường dùng chữ nôm, vẫn thích đọc chữ nôm, vì thế mà viết quốc-ngữ vẫn không bao giờ thạo, đọc quốc-ngữ vẫn không bao giờ nhanh, vẫn biết chữ quốc-ngữ là giản tiện, mà đành cam chịu cả đời không được hưởng.

Đó là đại-cương một việc nhỏ mà thôi, suy ra việc gì cũng thế, chỉ sợ phiền trong một lúc, mà đành bỏ cái tiện lợi về sau, chớ không nghĩ rằng dùng lâu cũng thạo, dùng mãi cũng quen, mà đến khi đã thạo đã quen, thì cái sự tiện lợi, cũng đủ bù được cái sự phiền khi chưa quen chưa thạo; mà còn được hưởng mãi cái sự tiện lợi về sau.

Chúng ta được sinh ở thế-kỷ hai mươi này, việc tân kỳ trong thế-giới, mắt thường được thấy, tai thường được nghe, đó chính là bài học hàng ngày để mở cái trí não cho người, giúp mỗi hạnh-phúc cho người, mình học-vấn còn non, trí thức còn hẹp, may đã nhờ có cái thành-qui chế ra đó, mình nên hết lòng suy xét, hết sức nghiên cầu, để thâu thái mà lợi dụng lấy, há lại nên sợ phiền, hình như những cái kiến-văn mới và cái cách thức mới không quan thiết gì đến mình mà cứ ngảnh mặt làm thinh ư ?

Than ôi ! đời này là đời nào, người càng khôn, học càng giỏi, thì cuộc cạnh tranh lại càng kịch liệt, không những đánh nhau bằng gươm bằng súng, bằng phi-cơ, bằng ngư-đỉnh, mà lại đánh nhau bằng trí-não, bằng cơ-xảo, bằng các đường thực-nghiệp, lép một về thì hỏng, chậm một bước thì thua, người Âu Mỹ vẫn cứ chăm chăm chúi chủi, người lo phát minh lý này, người lo chế-tạo đồ kia, có dám tự cho mình là giỏi là tài, mà quản công tiếc sức đâu.

Người mình tưởng nên lấy đó làm gương, thấy việc gì có quan-thiết đến đường mở-mang trí-não, hay là cách thức tiện lợi đến sự làm ăn, thì suy xét mà lợi dụng lấy, đừng có thấy lạ mà nản, rồi cứ gặp sao hay vậy, chỉ bo bo giữ lối cũ của mình, thì trí thức mới có ngày rộng rãi, nghề nghiệp mới có ngày tinh tiến, mà tránh khỏi được cái cảnh lệ đào-thải ở trong trường thiên-diễn này.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Février 1924

Tại Thứ-dân nghị-viện

Trong kỳ hội-nghị ban đầu, quan Poincaré xin nghị-viện bỏ phiếu xem có tin cậy tòa nội-các hay không, thì nghị-viện bèn bỏ 300 phiếu phản đối khoản nói rằng có ưng chuẩn bản-luật nói về việc xét lại các việc mua bán trong buổi chiến-tranh, thì mới ưng-chuẩn việc tăng thuế lên 2 phần mười.

Hồi 0 giờ 30 mà nghị-viện vẫn còn làm việc.

Ngân-thị ở Pháp

Chánh-phủ có nghị đóng cửa ngân-thị không định bao giờ mở, cốt là để ngăn cấm không buôn bán đầu cơ được.

Tại hội đồng Giám-định

Từ khi hai hội-đồng Giám-định ở Berlin về sáng hôm nay mới hội-nghị kỳ thứ nhất ở lâu Astoria.

Chiều hôm nay phụ-bản coi về việc ngân-hàng đã nghe bác-sĩ Schacht tổng trưởng nhà Quốc-hội ngân-hàng trần thuyết mọi lẽ về việc lập một nhà ngân-hàng phát hành kim phiếu.

Quan Thuộc-địa bộ thượng-thư tại Tourcoing

Quan Thuộc-địa bộ thượng-thư, đã đến thăm xưởng làm laine ở Tourcoing. Có quan Toàn quyền xứ Madagascar, ông chánh sở kinh-tế ở bộ Thuộc-địa đi với ngài. Ngài khen các nhà kỹ-nghệ ra công gây giống cừu Madagascar, và Haute-Volta để cho đỡ phải mua lông cừu của ngoại-quốc. Ngài nói chánh-phủ sẽ giúp sức cho để cố gây lấy một trăm triệu con cừu.

Việc nước Đức

Báo *Echo de Paris* có nói : Nước Đức dự-bị để hết sức để kháng. Nước Đức trông cậy về tòa nội-các Macdonald. Nhưng các nhà quyền binh nước Đức thấy tờ trình của hội-đồng Giám-định nói rằng Đức có thể nộp tiền được thì cũng tuyệt vọng.

Việc ở dất Palatinat

Có giấy mà chứng rằng việc đảng Quốc-dân giết những người về đảng biệt-lập ở Pirmasens và ở Kaiserlautern mới đây, là dự-định ở Heidelberg, có chánh-phủ xứ Bavière trợ lực. Các quan chức Pháp biết rõ cái chương-trình của họ. Họ mưu làm cho ở đất Palatinat phải rối loạn. Các quan có chuyển các giấy má ấy cho chánh-phủ nước Anh rõ.

Ngày hôm qua ở đất Palatinat yên tĩnh.

Những người về đảng biệt-lập bị giết ở Pirmasens mới đây đã cất đám. Có 4000 người đi đưa đám. Hiện viên chánh tòa án, viên chánh cảnh-sát, và bốn viên quan về ngạch cứu hỏa đã bị bắt.

Việc ở xứ Bavière

Cuộc chúng dân đầu phiếu để hỏi ý về việc giải-tán nghị-viện, và thay đổi hiến pháp đã bắt đầu.

Có lệ đại-tướng Kressenstein thế chân cho Von Lossow.

Việc nước Thụy-sĩ

Trong cuộc chúng-dân đầu phiếu để hỏi ý về việc thêm số giờ làm việc, số phiếu phản đối là 431.341, chỉ có 311.000 phiếu ưng thuận mà thôi.

Tin Trung-hoa

Ngày 19 Février 1924

Ngô-bội-Phu giục Lục-vinh-Đình xuất binh

Ngô-bội-Phu đánh giây-thép cho Lục-vinh-Đình (ở Quế-châu) khuyên Lục lập tức xuất binh khôi phục Tâm-ngô (thuộc về Tứ-xuyên), rồi sang giúp sức cho bắc-quân đánh Việt-đông.

Công-sứ đoán với Trung-hoa

Cuộc chiến-tranh Tứ-xuyên với Quảng-đông ảnh hưởng rất to, công-sứ các nước đã đánh giây thép cho quan lĩnh-sự các nước ở các tỉnh Trung-hoa phải giữ gìn phòng.

Tôn-bảo-Kỳ xin đi vận động các tỉnh

Tôn-bảo-Kỳ vào yết kiến Tào-Côn, xin nghỉ già-hạn ba tháng đi du-lịch các tỉnh, để vận-động cuộc hòa-bình thống nhất và trong khi mình đi vắng, thì việc quốc-vụ viện giao cho Nhan-huệ-Khánh hay là Cố-duy-Quân quyền thay.

Tôn-bảo-Kỳ định khởi hành sang Thiên-tân

Tôn-bảo-Kỳ định khởi hành sang Thiên-tân trước nhất, thương-nghị với Đoàn-kỳ-Thụy về cuộc hòa-bình thống nhất.

Ngô-bội-Phu cử Lục-vinh-Đình làm Quế-tỉnh đốc-lý

Ngô-bội-Phu đánh giây thép cho Tào-Côn, cử Lục-vinh-Đình làm Quế tỉnh đốc-lý, Tào đã giao việc ấy cho nội-các hội nghị.

Trương-quốc-Kim chưa chịu nhận chức

Trương-quốc-Kim thấy các khoản chi-tiêu về việc giáo-dục quẫn thiếu nhiều, còn đương thương nghị với Vương-khắc-Mẫn, chưa chịu nhận chức giáo-dục bộ trưởng.

Tin Huệ-châu

Độ vài tuần nay, ở trong thành Huệ-châu bệnh thời-khí phát kịch-liệt lắm, quân sĩ đau và chết nhiều lắm. Trần-quỳnh-Quang cũng bị bệnh và đã chết đêm hôm 25 rạng 26 janvier.

Quân Hà-nam sang đóng Bắc-giang

Quân đội các tỉnh đều tụ hội ở Đông-giang, vì thế mặt Bắc-giang không hư, bắc quân kết liên với thổ-phỉ muốn thừa hư quấy nhiễu Quảng đông, Tôn-Văn được tin bèn lập tức sai quân đội Hà-nam đi xe lửa riêng đường Việt-Hán sang đóng ở Hoàng-sa để phòng bị.

Tin Quảng-đông

Tôn-Văn tổ chức quốc-dân chánh-phủ, Tôn định cử Từ-thiệu-Trinh làm nội-vụ bộ trưởng, Trịnh-Fiêm làm quân chánh bộ trưởng, Trịnh-hồng-Niên làm tài-chánh bộ trưởng, Ngũ-triều-Khu làm Ngoại-giao bộ trưởng.

Một phương thuốc làm cho đàn bà con gái vừa xinh vừa khôn

Bác-sĩ Ortego ở Gijon, có nói tìm được phép làm cho đàn bà thân thể ốm yếu hoặc trí khôn chậm chạp, nhưng hãy còn trẻ tuổi, thành ra béo tốt và nhanh nhẹn, và những đàn bà đã già rồi có thể trẻ lại được. Bác-sĩ lại nói : Bác-sĩ đã đem phương thuốc ấy thí-nghiệm vào một người con gái 18 tuổi, thân thể gầy còm và trí-khôn hãu như không có, thì bây giờ đã béo tốt như thường, mà trí-não đã tăng tiến lên. Phương thuốc ấy là dùng một thứ hạch của một con cừu 5 tháng mà tẹp vào thân-thể người muốn chữa thuốc.

Bác sĩ sắp xuất-bản một quyển sách nói về cái phương-pháp của bác-sĩ.

QUAN TIỀN LÀM SAO MÀ HẠ GIÁ

Về việc tiền *franc* hạ giá, báo *Echo de Paris* có nói : Cứ như ý kiến của các nhà lý tài, thì tiền *franc* sở dĩ hạ giá phần nhiều là bởi nghị-viện để chậm chạp không ưng-chuẩn các bản dự án tài-chánh của chánh-phủ, là bởi ở Paris hiện có nhiều kẻ buôn bán đầu cơ, là bọn mới dây nhân dịp tiền *mark* hạ giá đã kiếm lời rất nhiều ở nước Đức, là bởi các nhà buôn bán, các nhà kỹ-nghệ cũng cần dùng tiền-tệ kim-ngân để chi dùng.

Các báo phần nhiều chỉ nghị cái thái độ của một số ít thứ-dân nghị-viện làm cho ngăn trở việc đầu phiếu ưng chuẩn các bản dự án tài-chánh của chánh-phủ.

Báo *Figaro* nói cho đến những người hết sức phản đối tòa nội-các nhà, cũng chắc dạ rằng tòa nội-các sẽ đắc thắng vì quốc dân rất là tin cậy quan Poincaré, mà hai năm giới nay lúc nào cũng một lòng một dạ với ngài.

VIỆC KHAI QUẬT CỒ MỘ Ở AI-CẬP

Tin Lougsor. — Viên chánh cảnh-sát bản hạt cấm M. Howad Carter không được vào lăng vua Tutankamon. Có giấy của bản chánh-phủ hạ-lệnh về việc ấy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Tên các thứ cây cỏ ở trong quốc-văn ra thế nào ?

Hằng ngày ta thử lắng mà nghe, tự chốn hương-thôn cho đến nơi thành-thị, những câu hát ru con, giọng hò tát nước, khi ả-đào kể truyện, lúc thầy khóa ngâm thơ, trong ấy có biết bao nhiêu là tên các loài cây cỏ ; nào : mai, lan, cúc, trúc ; nào : tùng, bá, lý, đào ; lại nào : dương-liễu, ngô-đồng, mẫu-đơn, thược-dược, v.v. ; lấy tên các loài cây cỏ mà mượn được thiếu chi lời tao nhã, ngụ được chán chí ý thanh kỳ, thật các tên ấy đã cấp cho quốc-văn ta một kho tài-liệu rất nên phong-phú vậy.

Thế mà bây giờ ta thử hỏi lại xem những cái tên mà ta thường nghe luôn tai, thường nói luôn mồm đó, đã chắc rằng ai nấy đều được trông thấy tường tận hình thể nó ra thế nào chưa, hay là có lắm đó thôi, chứ vị tất đã từng mục-kích.

Câu hỏi ấy, tưởng nên đáp lại rằng quả có như thế thật, vì tên các loài thảo-mộc mà đã hóa ra thành tài-liệu cho quốc-văn ta ấy, phần nhiều là bằng chữ nho, và cũng nhiều thứ đi chuông ở bên Tàu sang, cho nên người nước Nam ta có kẻ biết được ít nhiều, còn lắm kẻ mang nhiên chưa bề biết chi hết, thì cũng chỉ bắt chước người ta mà nói theo, để thường ít ai hay suy nghĩ vậy.

Lẽ ấy tưởng cũng không lấy gì làm lạ, vì nước ta ngày xưa đã làm gì có những công-viên trồng đủ các loài thảo-mộc như các nước văn-minh bây giờ đâu, và chăng quốc-dân ta về đường học-vấn cũng ít ai chịu lưu-tâm đến nghĩa « trí tri cách vật », cho nên đối với sự ấy hình như rất hững hờ ; không những thế mà thôi, có lắm thứ cây cỏ, họ còn cường-bách ghép vào tên này, gán cho tên nọ, hoặc là lẫn lộn, hay là sai lầm, họ cũng chẳng quản chi ; bởi thế cho nên những tên các thứ cây cỏ ngày nay cực kỳ hỗn-tạp, mà khen cho ai cũng hay liều lĩnh, đụng đâu nói đấy, nghe nó ra lộn xộn thế nào.

Vì các lẽ ấy, chúng tôi có xét thấy mấy điều, xin lần lượt kể ra sau đây, mong nhờ các ngài trong cuộc Điều-tra phán đoán cho, để về sau cho tiện đường khảo-cứu :

« Cây Liễu » là một tên rất quen thuộc trong làng văn, mà lại là một tên có lắm người hay lầu lộn, nên xin đem lên đứng đầu.

Những chữ « Liễu » trong truyện Kiều :

« Bèn cầu tơ liễu bóng chiều thướt tha »
« Nặng lòng xót liễu vì hoa »
« Lơ thơ tơ liễu buông mành »
« Xót thân liễu yếu thơ đào »
« Đang tay vùi liễu dập hoa tơi bời »
« Khi vẽ thân liễu chương-đài »
« Đào nhân nhỏ mặt liễu tan tác mày »
« Sá chi liễu ngõ hoa tường »
« Nàng càng ủ liễu phai đào »
« Liễu bỏ mình giữ phận mình cho [hay »
« Nát thân bỏ liễu đền nghì trúc mai »
« Cách tường bóng liễu bay ngang lầng [điêng »
« Lòi thôi bỏ liễu mấy ngành dương-[quan » v. v.

Chữ « Liễu » trong thơ từ, ca rao :

« Ngõ liên dặm liễu đường mai, học thêm đôi chữ văn bài còn non »
« Thấy cây kiểng nhỏ muốn chơi, đông đào tây liễu thiếu chi nơi hữu tình »
« Xót thương liễu yếu đào thơ, dám xa xuôi mặt, mà thơ thất lòng »
« Dặm liễu sương sa ngựa bước đỏn »
« Liễu trúc ngành xuân mấy dặm đề »
« Những là mày liễu mặt hoa, nhìn xem phong cảnh càng ra vẻ dài » v. v.
« Đi về đạo cảnh đài đình, phù dung dương liễu tốt xanh đó mà »

Nay, nếu ta có công sưu tập trong tục ngữ phương ngôn, trong câu thơ, câu hát, thì còn tìm được vô số là câu có chữ « Liễu » ; đó chữ « Liễu » trong văn chương là thế, còn như hình dạng cây liễu thì ra thế nào ?

Cây « Liễu » ở bên Tàu, thì có đủ cả mọi vẻ xinh đẹp như những câu tả họa trong truyện Kiều và trong thơ từ đã kể trên kia ; còn như cây « Liễu » đã lai-chưởng bên nước Nam ta bây giờ thì không được hoàn toàn như thế ; tuy vậy mà cây « Liễu » thì bao giờ cũng là « Liễu », chứ không phải như những cây mà nhiều nơi vẫn cường bách đặt tên một cách tự tiện xưa nay.

Chân lượng cây « Liễu », bề cao hơn mươi thước tây, lên nhiều cành nhánh, những cành nhỏ đủ xuống lòng thòng, cứ ngọn, như từng sợi dây, mỗi cành có đến hàng trăm lá, lá nhỏ độ bằng ngón tay út mà dài dài, lá tây lắc tây, mỗi khi gió đưa qua đưa lại, ra dáng thướt tha mềm mại, rất là ngoạn mục. Cứ như sách Tàu nói thì trong mỗi nách lá có hoa sắc vàng năm cánh, đến mùa hoa rụng, có đậu trái, trái chín rồi lại nứt ra một thứ tơ trắng như bông, gọi là « Liễu nhứ », gió thổi bay lung tung tơ bời như sợi tơ mùa lộn, nên chi thơ Tàu có câu « Điên cuồng liễu nhứ tùy phong vũ » là thế ; mà « liễu » bên ta thì ít khi có « nhứ » chỉ thỉnh thoảng thấy có hoa, mà hoa thưa thớt thôi. Bên Tàu hay trồng « liễu » trên bờ đê

Dọ Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

và bò sông, bờ hồ cùng các bến, thương lâm nơi có đến hàng mấy trăm đám bờ « liễu », cành nhỏ gọi lá « Liễu điếu » người ta hay dùng để đan các thức đồ dụng khéo lắm.

Ở bên nước Nam ta, thì chẳng hay ngoài Bắc-kỳ ta nơi tiếp giáp với Trung-hoa, có trồng « liễu » không, kỳ giữ chưa có dịp nào đi du lịch và toàn kỳ nên không được rõ ; chứ như ở trong kinh kỳ, thì từ đời trước, trong các bộ, viện, đền đài, và nhất là trong « Dục đức đường » là nơi cung Thái-tử, thì có trồng nhiều lắm, nhưng bây giờ thì chỉ còn có ít thôi, lo tho lắm, và ở các vườn quan gia cũng có trồng.

Cái chân tượng cây « Liễu » là thế mà ở trong Quảng thì gọi cây Lăng-liêu (dây) là « Liễu yếu » và cũng biết cây « Liễu am-dương » (là một bề lục một bề đỏ) mà tuổi, còn cây « Liễu » ấy, thì ngộc như ít ai biết.

(Còn nữa)

Phụng-Dinh, Tourane

HÀI ĐÀM

Nhất cử lưỡng liện

Đêm ông đi soc-đia, bà đi tìm. Tay đèn tay gậy đến nơi, ông đương : « Ban chân ! » Bà : « Bắt ! » vừa nói vừa phang một gậy vỡ tan bộ đồ chơi. Ông đứng ngẩn dây theo bà về, ngoan lắm, nhưng mà trong lòng bứt rứt, vừa đi vừa lẩm bẩm : « Vợ con thế nay thì khổ thật ! hư, khổ thật !... Kiếp sau con làm dâu ông, thề không lấy dau bà ! — Không lấy dau ba thì đi tu a ? — Cũng chẳng đi tu, chỉ lấy ngay... *con bò cái, không hay lỗi thật tôi thiếc gì*, lại mỗi sang *ăn một cốc sữa* trước khi vào tòa ! »

Son-Phong

Cuộc thi thơ

Của Nooi-rai-Quyển nữ-sĩ

MDCCCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bao lý khen ai mến chính lòng.
Hạt lý nỡ vùng nên thanh trang.
Hoa Lê thơm ngát sông Tích Rong.
Hai mươi nhăm triệu người trong nước
Tam vạn nghìn tư bước giữa đường
Mạch phát nguồn sâu tuôn bể rộng.
Hễ hô đáp đáp lại khôn ngoan.

Nguyễn-văn-Qui
52, Phố Sinh-từ, Hanoi

MDCCCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Không lang nho vẫn nức lòng.
Thủ Tử vẫn phong lừng đất Bắc,
Á Âu phẩm giá ngất trời Đông.
Sản Trình vẫn mặt người hàn mặc,
Ngỗ Hạnh thưa chân khách tử hông.
Uớm hỏi văn-minh ai đấy tá,
Làm gương cho khách để soi chung.

Trần-khắc-Hưởng
Direction Douanes, Hanoi

MDCCCX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giữa quãng dòng Tô với trải Nùng.
Trâu Lỗ cung tường vài thước tấc,
Lý Trần gồm vóc một non sông.
Âu vàng son phấn cùng kim cổ,
Bia đá đan thanh mấy Kiệt Hùng.
Tiếng mỗ xưa thu còn cóc cóc,
Từ Tây lưu hóa Bắc Nam Đông.

Đinh-huy-Trực
Làng Hải-ngọc. Ninh-bình

MDCCCXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vạn tuế lung hô chúc thánh cung.
Nhan sắc phấn son Trần với Lý,
Sau hà gấm vóc Lịch và Nùng.
Đào ta dạy khắp miền Kinh bắc,
Mỗ gỗ khoa vang cõi Á-đông.
Mới biết lưu hành không có hạn.
Khiến đời nên bài lại nên sáng

Đinh-huy Hoàng
Làng Bái ngọc, Ninh bình

MDCCCXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đền đấu đón riêng thành thánh chung.
Trâu Lỗ cung tường thâu tấn hợp,
Lý Trần thanh quách tắc gang trong.
Phấn son trang điểm người kim cổ,
Gấm vóc thêu thêm cảnh Lịch Nùng.
Đã mấy xuân-thu long khôi kính,
Ba sinh hương lửa thấu cho không ?

Đinh-huy-Lang
Làng Bát-ngọc, Ninh-bình

MDCCCXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Lễ nhạc nghi chương có chỗ tông.
Bờ cõi mở mang, đồng nước Tấn.
Đan thanh ghi tạc đa non Nùng.
Mạch Dy bốn giáo câu hoành tảo.
Tân Hán một nguyên chữ dẫn long.
Phong vũ mấy phen thay đổi thế
Cùng tương con mới vững non sông.

Đinh-huy-Quỹ
Làng Bát-ngọc, Ninh bình

MDCCCXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ ngày-ngày biết mấy trùng.
Lê Lý xây nên nền giáo-hoá,
Lạc Hùng bồi đắp dấu chân-phong.
Gió tuôn bể thánh tràn sông Nhị,
Mưa tưới từng nguồn rạng núi Nùng.
Trải mấy tang thương còn đạo nghĩa,
Mùi hương càng đượm nỗi tri Đông.

Đỗ Lê-Vỹ
Làng Giáp nam, Thanh hóa

MDCCCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dấu cũ sao thu vẫn dượm nồng.
Kia miếu thành hiền gương học cổ,
Nọ bia khoa giáp dấu nhà phong.
Sông Âu tuy đã tràn sông Nhị,
Cuốn Khổ gì còn sót khắp cõi Nùng.
Trải Lý tới nay bao thế-kỷ ?
Mà nền danh-giáo vẫn lưng xông.

Đo trong-Quang
Làng Kim-quan, Sơn tây

MDCCCXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu tòng sang đã mấy đông.
Cửa Khổng nền thu xây đắp vững.
Núi Nùng sông Nhị tạc gìn công.
Xuân thu phố hưởng người khoa bảng,
Bia biển lưu đề kẻ hiếu trung.
Nguyên trước dựng nên từ bọ Lý;
Ấy nơi thành-thị lấy văn-phong.

Phi-văn-Lược
Làng Hương-ngải, Sơn-tây

MDCCCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh miếu xa trông đã nức lòng,
Tông tổ đắp xây nền quốc-túy.
Nhị Nùng vun đúc nếp hoa-phong.
Còn trời đất lấy còn non nước,
Vẫn liễu hương này vẫn bãi sùng.
Trải mấy gió mưa dường cột vững,
Mưa nào cho chuyển gió nào rung.

MDCCCXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xưa nay vẫn đốc lòng.
Dường cột dựng lên ngày Lý thái,
Cung-tường xây đổi lối Hoa-phông.
Rừng nho mở rộng nền thanh-tương
Cửa thanh bao dòng bậc hiền trung.
Hội gặp phong-trào thêm rạng rỡ,
Hà rằng ngọc đạo có ai lòng

Nguyễn-nhật-Tân
Làng Huề trì, Hải-dương

MDCCCXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vượng khí thường lưu cửa phán cung
Hoa cỏ dâm đà hơi thánh đức,
Miếu đường dấm ấm khí xuân-phong
Mặc cơ mưa gió tươi Âu Mỹ,
Gây giống văn minh đất Lạc-Hồng.
Mệnh mạch vững bền trong quốc-tộ,
Làng nho không phụ với non sông.

Phan-phúc-Vinh
152, Rue Surrauf, Vinh

MDCCCXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Miếu cũ ma nay đạo vẫn sùng.
Trên ỷ thánh mưu ngồi chính tâm,
Dưới bia hiền triết đứng ngoài cung
Nền xưa mở tự đời nhà Lý.
Nghĩa cũ gần nêu giống Lạc Hồng.
Tương về Nung-sơn cùng Nhị-thủy,
Mưa Âu gió Mỹ vững quyền phong.

Phạm - Giới
Làng Phùng-nghĩa, Hà đông

MDCCCXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Miếu vũ còn trơ với Nhị Nùng.
Vài nếp cung-tường cơ-cơi cũ.
Một nha giáo-dục bảo tồn chung.
Có cây xanh điểm màu Lê Lý.
Bia bảng rêu tà dấu Lạc Hồng.
Gió Mỹ mưa Âu man mác mãi,
Quốc hồn vơ vẩn đó hay không ?

Đặng-vũ-Lạc
53, Rue des Eventails Hanoi

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ 21 độ
15 giờ 22 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ năm, 21 Février 1924

Âm-lịch

17 tháng giêng năm Giáp-tí

Ngày Canh ngọ
Hạch, Thổ Sao Dốc, Trực Bình
Kỵ Kinh lộc, Thiên-cải, Thương-tương
Tham bệnh, Hành hung.

Nghĩ : công, kế-chức, Chiêu-thương, Mua hàng, Xuất hành, Thương-quan, Kết hôn, Nạp thải, Xây-thành, Gia-thú, Tiếu nhân, Dưỡng súc, Nhập học, Khai-thị, Giao-dịch, An-táng

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Février 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 f. 00.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 20 février 1924* 3% 53.85. 4% 1917 57. 2% 4% 1918 56.45 5% 1915-1916 66,95. — 5% 1920 82 75.

Tin tàu. — Tàu *Chantilly* tới Haiphong ngày 20 février 1924, hồi 20 giờ.

Quan Toàn-quyền đi Vân-nam — Quan Toàn-quyền định sang tháng tư tây thì ngài sẽ lên Lao-kay và nhân tiện ngài lên đến Vân-nam phủ.

Bà lớn Thống-sứ về quí-quốc. — Mouguillot phu-nhân chừng 25, 26 tháng này thì xuất Haiphong để đáp tàu *Chantilly* về quí-quốc. Quan chánh văn-phòng Alberti về nghỉ cũng cùng đi một chuyến với bà lớn Thống-sứ.

Quan Đốc-lý mới. — Quan Toàn-quyền nay đã ký nghị-định bổ quan cai-trị hạng nhất Eckert (Louis-Frédéric) tại Cao-mên thuộc quyền quan Thống-sứ Bắc-kỳ để cử làm chức Đốc-lý thành-phố Hanoi thay M. Mourroux sắp về nghỉ

Trong ngạch cai-trị. — Quan cai-trị Le Guendal công-sứ Bắc-giang đã có nghị định đổi về Hanoi làm chức cố-vấn tại Tòa án cai trị. Đợi khi có quan mới đến thay thì quan phó Công-sứ Gallois-Montbrun tỉnh lỵ sẽ lên quyền chánh Công-sứ. Quan cai-trị Fournier nguyên Công-sứ Thái-nguyên về quí quốc nghỉ nay mai sắp sang tới nơi thì sẽ trọng nhậm tỉnh Bắc-giang.

Lại có tin rằng quan cai-trị Louis chánh tòa nhì phủ Thống-sứ sẽ đi công-sứ một tỉnh có lẽ là tỉnh Bắc-kạn.

Bưu-kiện gửi sang Ai-lao — Quan chánh sở Bưu-điện Hồng-đương bảo ở xa rằng các bưu-kiện (colis-postaux) gửi sang Lào thì nay lại có thể gửi qua đường Saigon-Mékong mà không phải bận chế cái số là bao nhiêu.

Đông bảo năm xu đã tới nơi. — Đông bảo ở xu mà bán báo đã nói độ trước thì nay đã tới nơi rồi chưng nay mai thì công-khố sẽ phát hành và đổi cho công chúng tiêu dùng.

Bệnh dậu mùa vắn dữ. — Sáng hôm qua người ta lại thấy một cái xác trẻ con trai vứt ở ngõ hàng Bàn, mình mẩy đầy những nốt dậu

Ngạch Học-chính. — M. Ngô-v-Thuật, có bằng Thành-chung Pháp-Việt, mộng bổ giáo-học tập sự.

Mme Lê thị-Hồng, trợ giáo thực thụ hạng tám, theo như đơn xin, được nghỉ một hạn một năm, kể từ ngày 23 février 1924.

M. Lê-văn-Trọng, trợ giáo tập sự ở trường Trà-phương (Kiến-an), được thăng trợ giáo thực thụ hạng tám.

M. Triệu-v-Lam, có bằng Sơ-đẳng Pháp-Việt, được bổ trợ giáo tập sự.

M. Trần-v-Vượng, giáo học tập sự ở các trường khu phía Nam Hà-nội, vì yếu sức, được phép nghỉ 27 ngày, lĩnh cả lương.

Miễn học phí. — Các học-sinh trường Bảo-hộ có tên sau này được miễn học-phí kể từ ngày 16 février 1924 cho đến hết khóa-học năm 1923 1924 :

Cậu Bùi-văn-Hợp	2e année E
Ng-đình-Xương	1e année A
Nguyễn-bá-Ao	1e année B
Phạm-tất-Đắc	1e an ée C
Đỗ-lệnh-Tích	1e année D
Ng-hữu-Phan	1e année D.

Sách mới xuất bản. — Quan Giámđốc thú-y P. Bergeon mới xuất-bản một quyển sách để nhan là *Recueil de Conférences sur les maladies contagieuses et la police sanitaire des animaux*. Trong sách ấy có hơn một chục bài diễn-thuyết về việc thú y, một bên chữ Tây, một bên chữ quốc-ngữ. Sách ngót hai trăm trang, giấy tốt in rõ, giá bán 1 $ 50. Sách này tưởng các nhà làm ruộng, các nhà chăn nuôi ai cũng nên có một quyển.

Việc bầu cử hội-viên thương-mại Việc bầu cử một phần số hội-viên thương-mại chừng đến ngày 18 mars sau thì mở.

Cuộc đá bóng Rugby. — Đến chủ-nhật 24 février hồi 3 giờ chiều tại khu đất nhà binh sẽ có cuộc đá bóng Rugby của hội U. S. H. và hội binh ở chúa Thông đấu với nhau.

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương-trình từ ngày thứ sáu 8 đến ngày thứ năm 14 Février 1924.

CHARLOT
Làm trò buồn cười
PATHÉ - REVUE
TRÒ XIẾC
10 hồi
Do Eddie Polo, là một tay đại võ sĩ diễn
HỒI THỨ NHẤT
Một người đàn bà đi qua.
HỒI THỨ NHÌ
Chia làm 2 phần : một người quẩy rối.

Về việc vỡ nợ gian dối. Quan Dự-thẩm đã cho trát đi bắt giam một người chủ hàng cơm tây tên là Robaglia với một bà đầm tên là Barchet can việc vỡ nợ gian dối.

Cấp học bổng. — Cậu Lê-v Khai, học-trò năm thứ hai trường Bảo-hộ, được cấp mỗi tháng nửa suất học bổng lưu học sinh là 4 $, kể từ ngày 16 février 1924 cho đến hết học khóa năm 1923-1924.

Cậu Đàm-quang-Thiều, học-trò năm thứ hai trường Bảo-hộ, được cấp mỗi tháng 8 $ học-bổng kể từ ngày 16 février 1924 cho đến hết học khoa năm 1923-1924

Cậu Đào-huy-Con, học-trò lớp Trung-đẳng, và cậu Ng-v Bài, Ly-v Ty, học-trò lớp Dự-bị, trường Petit College, được cấp mỗi cậu mỗi tháng 6 $ học bổng, kể từ ngày 16 février 1924 cho đến hết khóa học năm 1923-924.

Cậu Ng-v-Mai, học-trò lớp Dự-bị, trường Hưng-yên, được cấp mỗi tháng 3 $ học bổng, kể từ ngày 16 février 1924 cho đến hết hạn học khóa 1923-1924.

Ngạch thừa-phái. — M. Phạm-đình-Đan, thừa-phái hạng nhất ở Thái-bình, về hưu, nay được đặc-cách thăng hàm thông-phán hạng nhì.

Ngạch cô đỡ. — Cô đỡ thực thụ hạng sáu, Phạm-thị-Vang ở Ninh-bình nay đổi đi Hà-giang, thay cô Ng-thị-Duyên.

Cô đỡ thực thụ hạng năm, Ng-thị-Duyên ở Hà-giang, nay đổi đi Ninh-bình, thay cô Phạm-thị-Vang.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói . . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
3697

Mất chó. — M. Ng-đức-Rư thư-ký viện Tư-pháp ở phố Sinh-từ số nhà 49 trình mất một con chó Tây và đen và trắng (trong những chỗ và trắng lại có lấm-tấm đen) gọi tên là Đích, cao và lớn. Con chó ấy lại thuộc loài chó nhát 17 février này. Nếu ông bà nào bắt được thì xin cho chuộc hoặc biết chỗ nào mà mách thì xin hậu tạ.

Mất trộm vòng vàng. — Mme Ng-thị-Quí bán hàng nước mắm ở phố hàng Long số 9 trình sở cảm rằng mất trộm một cái vòng vàng giá 50 đồng bạc.

Cái nạn hàng ngày. — Sáng hôm qua hồi 9 giờ, một cái xe nặng của hàng thịt bò Weil khi qua phố Paul-Bert thì con ngựa lồng lên dụng phải một cái xe tay của công-ty vận-tải, may người phu xe không việc gì, chỉ gãy mất hai cái tay xe và một bên chắn bùn mà thôi. Mấy lúc bấy giờ có người lính cảnh-sát số 100 chạy ngay đến giữ được con ngựa, không thì còn nhiều người bị nạn nữa.

Các tin vặt. Theo giấy của quan Đề-lý Hanoi sở mật thám đã cho hỏi về việc một người Tây lấy mất của công-ty điện-khí một cái quạt máy, và việc Vương-phúc-Thành đọa và chực lấy tiền của M. Đỗ-huy-Tuế.

Ng-văn-Hợi 15 tuổi nhà ở phố sông Tô-lịch lấy của Hoàng-văn-Bích một cái xe đạp thì đã phải giải vào Tòa để xét.

(Lem trang thứ ba, cột thứ hai)

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Chữ in rực rỡ. Sách đóng rất đẹp
Giá mỗi quyển . . . . **0$80**
Tiền cước . . . . . **0 . 11**

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gửi giấy cho :

M. BÙI-XUAN-THÀNH
61 - 63 — Rue du Coton — Hanoi

Số 61

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho ra đời thì tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả mỗi cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tiêu-sầu trà-dư.

Anh tôi gật đầu, rồi đi ra, một ái trở vào, cất mũ thay áo, tỏ ra ý không đi nữa. Kéo hai cái ghế lại, lấy hộp xi-gà để ra bàn. Bấy giờ hai anh em ngồi đối tọa với nhau, anh tôi nói :

— Có chuyện gì hay thì hiền-đệ nói đi ta nghe. Cập-mai ! Ta thấy hiền-đệ còn sống, lòng ta thực lấy làm vui vướng muốn vàn, hiền-đệ hút thuốc đi, thuốc này là thứ thuốc cũ đấy.

Tôi nói :

— Bảo-lính hiền-huynh ơi ! hiền-huynh có đủ đởm-lực, nghe thấy cái việc kỳ hiểm này mà không lấy làm kinh tâm chăng ?

Anh tôi nói :

— Nếu ta là người không có đởm lực thì lúc hiền-đệ đến, ta đã sợ rũ lên rồi. Nhưng việc gì mà hiền-đệ lại phải rào sau đón trước thế ?

Tôi nói :

— Việc này phải bí mật lắm mới được. Kẻ thù của đệ ở trong thành Luân-đôn này kể có hàng hai mươi vạn con người. Nếu nó biết anh em ta bàn việc ấy, thì ta đi ra ngoài tất nó đâm chết.

Anh tôi nói :

— Hiền-đệ phải nên biết rằng ta có phải là người sợ chết đâu. Hiền-đệ cứ nói đi, không việc gì cả.

Bấy giờ tôi bèn kể cả mọi việc trước sau cho anh tôi nghe. Anh tôi nghe đoạn, gương mặt nhìn tôi. Khi đó điếu xi-gà của anh tôi đã tắt rồi, mà anh tôi vẫn còn cứ ngơ ngác nhìn, nhìn hết điếu xi-gà lại nhìn đến tôi.

Nhìn chán rồi nói :

— Ủa ! Chiêm bao chăng ! chiêm bao chăng ! Có phải Cập-đắc-la-tư ngỏ ái đệ đấy chăng ?

Tôi nói :

— Những lời đệ nói là đích thực đấy, không có điều chi nghi ngại cả.

Anh tôi nói :

— Hiền-đệ nói với ta làm gì. Ta còn có cách gì mà giúp hiền-đệ được.

Tôi nói :

— Kha huynh là người ỷ trọng của chánh-phủ, nên đệ muốn nhờ kha huynh bảo cho những nhà chấp chính biết.

Anh tôi nói :

— Hiền-đệ lại muốn đem câu chuyện ấy nói với quan tể-tướng chăng ?

Tôi nói :

— Phải ! May mà chính-phủ nước ta cũng có thường dùng những người bí-mật trinh-thám, nếu nay cứ theo lời đệ nói, phái người đi thám, thì thám cũng không khó gì.

Anh tôi nói :

— Cập-mai ! Hiền-đệ đã đọc số báo sáng hôm nay chưa ?

Tôi nói :

— Chưa ! gần đây có tin gì lạ không ?

Anh tôi nói :

— Vừa rồi Đức-quốc có điện cho chính-phủ nước ta, nói nghe tin thủy-sư nước ta sắp đi du lịch, Đức-quốc chính-phủ xin mời thủy-sư nước ta đến chơi Cơ-la quân-cảng, để thân cái tình tân chủ với nhau.

Tôi nói :

— Đi rồi ư ?

Anh tôi nói :

— Ba tuần lễ nữa mới đi.

Tôi nói :

— Nếu vào trong cảng của họ thì không một cái tàu nào ra thoát, Quân-cảng của họ, họ đã đặt thủy-lôi khắp cả mọi nơi, đó chính là cái mưu thâm độc của họ đấy.

Anh tôi lại nói :

— Số báo hôm qua có nói rằng gần đây Hung-môn-đậu thân-vương đến Bá-linh, các bộc vương công ở Bá-linh nghênh tiếp một cách rất long trọng.

Tôi giật mình hỏi :

Đến rồi ư ?

Anh tôi nói :

— Hãng ngày các tân-văn nhật-báo trong nước ta thường có những bài luận-thuyết, nói lần này Đức-quốc sưu binh là có ý muốn gây ra cái va chiến-tranh đấy. Ba hôm trước đây, Đức-hoàng thế xư có câu rằng : « Trẫm cho con chim câu hiền lành kia lại vinh hơn con chim cắt hung hăng đã tợn »

Tôi nói :

Những câu ấy chẳng qua là những câu nói phẫn sức đấy mà thôi. Bây giờ hiền-huynh có thể vào điện yết quan thừa-tướng được không ?

Anh tôi nói :

Được ! Ta cũng muốn đến thăm ngài nhân thể.

Tôi nói :

— Hiền-huynh phải làm thế nào cho quan tướng-quốc ngài đem lòng tin mới được. Nếu cần phải có bằng cớ, thì đệ đã có sẵn đây. Khi đệ ở nhà Phổn-lâm-bá ở Mỹ-quốc, đệ đã được giáp mặt Ngõa-luân-đình thân-vương, hiện đệ hãy còn giữ được bút-tích của thân-vương đây. Lại khi đệ vào hội Dung-bảo cũng được giáp mặt một người gọi là quan Đại-úy đệ-thập, cũng đã có bút ký ở đây. Hai cái đó đều là hai cái thiết-chứng vậy.

Anh tôi nói :

— Chỉ có hai cái ấy thôi ư ?

Tôi nói :

— Hai cái ấy mà còn chưa đủ hay sao ?

Anh tôi thong thả mà rằng :

— Phổ-lạc-khắc tể-tướng là người nước Anh, tính chất người nước Anh thì hiền-đệ còn lạ gì nữa. Muốn cầu cho ngài tin, phi có thực chứng là liệt thì không được.

Tôi nói :

— Hiền-huynh phải cố mà nói mới được. Tiểu-đệ làm việc này thật là đem cái tinh mệnh mình mà đánh đổi lấy vậy. Việc thành bại chưa biết thế nào, nay hãy biết ông tướng nước mình mà như thế thì thật là người ngoan cố bất minh chi thậm. Nếu không phải ông tướng thế, thì có đâu đệ đến nỗi ở dưới cỗ thần-kinh này, mà quật tặc nó bàn cử nhiều đến như thế. Thôi thì chi bằng hiền-huynh nên thác ra việc khác, mau mau mà chỉnh bị lấy hải-lục-quân thì hơn !

Anh tôi nói :

— Những việc tày trời như thế, ai là người chẳng phải lấy làm lạ mắt lạ tai.

Tôi nói :

Quốc-thế nguy ngập lắm rồi, anh em mình ngồi chuyện gẫu thế này cũng đã là phí thì giờ mà mất việc đi rồi đó. vả chăng việc không phải là việc có thể trì hoãn được. Việc chỉ có một mình đệ và người bạn của đệ là Cách-tư-thắc hai người biết mà thôi. Song hai chúng tôi chưa biết sống chết lúc nào. Nếu hai chúng tôi mà chết đi rồi, việc nó phát ra đánh đùng một cái như cái pháo nổ, thì bấy giờ còn lấy ai là người biết mà bảo cho kẻ đương đạo.

Bỗng nhiên anh tôi lại bảo tôi rằng :

— Cập-mai ! Tư khí hiền-đệ về đến nước nhà, hiền-đệ đã được gặp Phổn-hạ-thắc chưa ?

Tôi nói :

— Tư khí biết nhau ở Mỹ-châu, đến nay vẫn chưa được gặp. Hẳn nàng tưởng rằng đệ chết ở Lạc-sự-sơn rồi. Nay đệ cũng chưa muốn để cho nàng biết là đệ còn sống.

Anh tôi nói :

— Nàng tưởng là hiền-đệ chết rồi thật. Tuần lễ trước nàng có đến đây một lần. Nghe đâu hôm nay nàng cũng có hẹn đến.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
GEO TAY ĐỘC VÀNG
Máy mỏ-neo.
15 châu-kính
Mặt có kim cẩn chỉ coi ngang
ĐẢM BẢO 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri, — HANOI
2009

Savon Cadum
Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hiền lắm cho vệ-sinh da người.
Vì lại savon này tiện lắm gì người ta dùng nó lời cùng, không bỏ chóc mau, mà lại lâu giảm bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là bạc quan tiền Langsa.
2 i. 00

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Thứ năm 21 tháng hai tây này diễn tích Tuân-Tư. Tích bắt này là một tích bắt chéo vô cùng kỳ mà những vai đào kép xin dua tài đông các vở trò đều ngợi khen cả, nay nhân dịp năm mới, bản hội lại đem diễn lại để biến các qui-khách một cuộc tiêu khiển rất đích-đáng.

Các vai trò cắt như sau này :

Đào Nhung . . Thiệt-Thị vợ Chu-Mãi Thân
Đào Tửu . . Võ Huế.
Kép Thịnh . . Tuân-Tư.
Kép Chuẩn . . Chu-mãi-Thân

Bán vé từ tối thứ tư và chiều thứ năm, từ 5 giờ.

Tối thứ tư 20 février 1924
THIÊN LÝ TẠI NHÂN TÂM
Chữ rằng thiên giả thiện tai.
Ác tùy ác báo khuyên ai chớ nhầm.
Nhỡ giới sẽ xét không nhầm.
Người ta hiếu thuận quỷ thần chứng minh

Tối thứ năm 21 février 1924
PHÚC THỦY NAN THU
(Tuồng Tàu)
Các qui khách sẽ đã xem qua cũng đều khen ngợi. Thật là một tích hát có giá trị.

HIỆU
MINH-ĐƯỜNG
MAI-CHIẾN CÔNG-CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giữa phố hàng Cân số 83

Vì đi xa mà bán ruộng

Một khu ruộng 3.000 mẫu ở địa-hạt tỉnh Quảng-yên.

Việc làm rất lợi, xưa nay chưa từng có.

Muốn hỏi điều gì thì hỏi tại Me Henri, Quản-lý văn-khế tại Haiphong. 3762

Nguyễn-thị Cả 60 tuổi bán đồ cũ ở N.Ô ngang có một tiệm kèm hỗ ăn là con cầu ấp, và Bùi-văn-Huê bắt được mang một đôi giầy không nói được là lấy ở đâu đều phải bắt đề xét hỏi.

Cùng-đình-Xuân làm thầu-khoán nhà ở phố Tiên-tsin bị ăn nợ nay đã phải bắt giao cho chưởng tòa.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống. Ngày thứ tư 20 février 1924 :
Nước lên 32 phân vào hồi 4*12 buổi sáng ;
Nước xuống 8 phân vào hồi 4*51 buổi chiều ;
Ngày thứ năm 21 février 1924 :
Nước lên 31 phân vào hồi 5*53 buổi sáng ;
Nước xuống 8 phân vào hồi 5*5 ;
Ngày thứ sáu 22 février 1924 :
Nước lên 30 phân vào hồi 5*41 buổi sáng ;
Nước xuống 10 phân vào hồi 7*10 buổi chiều.

Ngày rằm tháng giêng. Ngày rằm tháng giêng năm nay được khí-hậu phải chăng, tuy mưa nhưng không đến nỗi rét lắm, cho nên các bà các cô tha hồ mà mặc năm mơ lấy đi lễ đền chùa phủ khác suốt từ 6 giờ sa sẩ đến 8, 9 giờ tối vẫn còn đó ấy.

Hiếc rằng không chăm vào ngay chủ nhật, thế mà giờ nghỉ rưa và từ 5 giờ chiều trở đi các ông các cậu cũng thấy đóng-đáp ở các cửa nghè cửa miếu, mỗi cái cậu « tế cả năm không bằng rằm tháng giêng » chẳng riêng gì một phái đàn bà, mà đến cả đàn-ông tạ cũng thế. Song chẳng biết dân ông ta có thành tâm sung tin thực không ? hay chỉ sung tin ở cái đuổi gà các cô, các thím thôi.

Ăn vạ có dâu. Chủ nhật vừa rồi có một chàng thiếu-niên nghe hát ở nhà Trò X. xóm kia, uống rượu thế nào đến nỗi bất tỉnh nhân sự, ngày thứ hai không đi làm được, cứ nằm ăn và liệt ngày mà chưa tỉnh hơi men. Nghe đâu ngày hôm nay chàng thiếu-niên đi làm thì ông chủ cấm cửa không dung nữa. Đó cũng là cái gương tốt cho bọn lang chơi ta đấy !

Người ta nói nửa đâu X. gặp quan năm ăn và như thế là lần thứ mấy rồi và mỗi lần có quan quá chén làm vậy tại dâu Xị cũng phải khước, đến nỗi người ta bỏn dấu cả áo quần đi mà cũng không biết gì có khốn không. Hi hi.

HÀ-ĐÔNG (CẦU-GUỘT)

Giận chồng chực hại con. — Có một nhà kia ở làng Đại-đồng nghe đâu vì người chồng âu ở ra điều có mới nói cũ chi đó, nên người vợ cả hơn giận quá, cực chẳng đã, bèn đem đứa con mới ba tuổi chính mình đẻ ra ngỏ định dận cỏ cho chết. Nhưng may sao lúc chị ta đang dận châu lêu cỏ con bé, thì có người đi qua trông thấy liền hỏ hoán lên và chạy lại đẩy chị ta ra mà cứu lấy đứa bé đưa về cho bố nó.

Ghê nhỉ ! giận cá chém thớt, máu ghen đâu có lạ đời, tí nữa thì chết mất con mà thân lại mang tội.

Hoành-sơn lai cảo

BẮC NINH (YÊN-PHONG)

Quan lại thuyên chuyển Mới đây quan huyện Hoàng-hữu-Hòn, tri-huyện Yên phong được vinh thăng tri-phủ Ngày 16 février 1924 ngài đã từ giã huyện Yên-phong lên phó nhậm phủ Phú-bình. Nghe tin ngài đi nhân dân đều có lòng lưu ngại, vì ngài là một ông quan thanh liêm, yêu dân, ngài đến huyện này tuy chưa được bao lâu, thế mà đã vì dân tỏ ra tấm lòng nhiệt thành về việc công ích, nào lập Ấu-trí-viện mở trường dưỡng. Ấy cũng nhờ tấm lòng nhiệt huyết của ngài mà sự cải lương của dân đã được hoàn mãn, sự cảm phòng của dân được yên ổn ma lành ấy.

Làm phụ mẫu dân như ngài thật là hiếm có, nay ngài được vinh thăng lòng dân tuy mừng, nhưng mừng sao cho khỏi có lòng hoài-vọng ngài được.

Ng-v-Nhân lai cảo

NAM-ĐỊNH

Cuộc bình-văn Chiều hôm chủ nhật mới rồi hội-đồng quản-trị hội Học giới bảo trợ đã họp tại nội quán hội Tri-tri phố nàng Đông để sắt hạch, định thưởng vở dịch tân kịch Hiếu tung (Les pla deurs) Hiện diện có những ông sau này :

Quan Đốc Michel chủ-tọa, MM. Phạm huy-Du Bảo-lực-Tâm, Ng-văn-Hội, Ng-v-Bằng Đào-văn-Minh, Ng-văn-Tuân, Ng-văn-Ninh, Trần-đức-Trinh và Hoàng-văn-Du, ông Đào-v-Minh làm thư-ký buổi hôm đó.

Sau khi hội đồng cử các ông giao Nguyễn-văn-Ninh và Nguyễn-v-Tuân, bình thi hội quyết-định ban thưởng cho vở kịch của ông giáo Ng-v-Đang.

Hội lại cử một hội-đồng để giao cho một nhà ấn-quan in 1,000 quyển để kịp cho học trò lớp thanh-chung tập-luyện để rồi khai diễn.

Sau bàn đến mở tạp-chí tam nguyệt (revue trimestrielle) thì bỏi bàn định các đề mục có ích và giao cho những ông sành về quốc-văn thi-hành và hành-động mà giá bán sẽ hạ để ai cũng mua được.

Hội lại cử ông hội-trưởng Phạm-huy-Du cảm-ta quan đốc Michel đã ban cho hội rất nhiều sách có ích, để tặng vào thư-viện cho hội.

Vừa đúng 10 giờ rưỡi thì hội-đồng giải tán.

T. S lai cảo

KIẾN AN

Thường-hàm. Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng hàm Hàn-lâm-cung-phụng : M. Bùi-văn-Hòi, hàm Hàn-lâm-viện thị-chiếu, chánh hương-hội, xã Lôi-cùng, huyện Thủy-nguyên.

Thăng chánh cửu-phẩm văn-giai : MM. Phùng-văn-Đăng, hàm tùng cửu-phẩm văn-giai, chánh hương-hội, xã An-sơn, huyện Yên-lão ; Nguyễn-văn-Toán hàm tùng cửu-phẩm văn-giai, chánh-tổng tổng Đại trà, phủ Kiến-thụy ; Phạm-kim-Thanh, hàm tùng cửu-phẩm văn-giai, chánh-tổng tổng Tu-tiêu, huyện Tiên-lãng ; Vũ-văn-Tân, hàm tùng cửu-phẩm bá-hộ, chánh-tổng tổng Yêm-phòng, huyện Tiên-lãng ; Nguyễn-tường-Phát, hàm tùng cửu-phẩm văn-giai, chánh-tổng tổng Cửu-đoi, huyện Tiên-lãng ; Ng-văn-Thoa, hàm tùng cửu-phẩm bá-hộ, quán xã Quan-đâm, huyện Yên-lão.

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Phạm-văn-Thanh, lý-trưởng xã Đăng-sinh, huyện Tiên-lãng ; Hồ-đình-Âm, chánh hương-hội, xã Phú-kê, huyện Tiên-lãng ; Nguyễn-công-Kỳ, Thủ quĩ, xã Phú-kê, huyện Tiên-lãng ; Đào-phú-Tùng, thủ-kỳ xã Vân-đen, huyện Yên-lão ; Nguyễn-văn-Trước, thủ-quĩ xã An-sơn, huyện Yên lão ; Nguyễn-văn-Tố, thư-ký xã Lương-qui, huyện Yên-dương ; Trần-quang-Tục, chánh hương-hội xã Trang-duc, huyện Yên dương ; Bùi-văn-Hi, lộc-biểu xã Trang-duc, huyện Yên-dương ; Phạm-khắc-Toán, đoàn-sư tư-dịch, quan xã Duyên-dung huyện Yên-dương.

HOÀ-BÌNH

Thưởng-hàm. Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng Quang-lộc tự thiếu khanh : M. Quách Vi, Hồng-lô tự thiếu-khanh, An-sát hàng nhì ở Hòa-bình.

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Quách-Diễn, chánh-tổng tổng Lạc-nghiệp, châu Lạc-sơn ; Quách-công-Nhu, lý-trưởng xã Tích-cốc, châu Lạc-sơn ; Xa-văn-Hồ, lý-trưởng xã Hào-trang, châu Đà-bắc ; Đinh-văn-Hoi, lý-trưởng xã Quỳnh-lâm, châu Kỳ-sơn ; Bạch-công-Hào, lý-trưởng xã Thanh-lương, châu Lương sơn.

BÁN TIỀN NGAY

Một cái xe commonnette hiệu « Citroën » 10 mã-lực, dùng mới có tám tháng, xe còn tốt lắm. Nay muốn bán, giá là 1.450 $ 00.
Hỏi tại M. Gongeonheim, à Đáp-cầu. 3754

HÉATRE MUNICIPAL

Directeur : Maurice DUPUIS
Régisseur Général : Louis DEGRANGE
Sécrétaire caissier : Michel DINCK

CÒN DIỄN CÓ 3 TỐI NỮA MÀ THÔI

Thứ năm 21 Février 1924
GIROFLÉ-GIROFLA
Tiểu nhạc-kịch rất vui từ đầu đến cuối, nhất là Mme Virgitti cùng M. Ri chaud, tối hôm ấy sẽ trổ hết tài, cùng những câu hát lúc lên bổng xuống trầm, vân-chương tuyệt bút, thật là :
Trong như tiếng hạc bay qua,
Đục như nước suối mới qua nửa vời.
Có hàng ve riêng cho bà con thanh phố ta, tất rẻ.

Tối thứ bảy 23 Février 1924
TA BOUCHE
Tiểu nhạc-kịch pha lẫn hý-kịch chia làm ba hồi, buồn cười vỡ bụng, vui từ đầu đến cuối, ý-phục theo lối mới. Buổi hát tối hôm ấy riêng cho bọn thiếu-niên mà thôi.

Tối chủ nhật 24 Février 1924
(Tối cuối cùng vụ rét năm nay) Được bao nhiêu sẽ biếu cả gia-quyến M. Kyriadès (bị nạn ô-tô)
MIREILLE
Đại nhạc-kịch rất hay, các vai danh-ca sẽ trổ hết tài lực ganh nhau ở trước sân-khấu, nhất là Mme Virgitti cùng M. Richaud tối hôm ấy sẽ cùng nhau hát những câu lúc vui, lúc buồn, than văn rất não nùng.
Số là nàng Mireille vốn là một vị tiểu-thư con gái một ông phú-hộ, có một hôm nàng Mireille đang đi chơi tại vườn hoa, sự tình gặp gỡ chàng Vincent vốn là con nhà tầm thường, một đôi trai tài gái sắc ý hợp tâm đầu, chàng Vincent đành hiếu thảo thật với phụ thân, sang nói cùng cha nàng Mireille để xin cưới. Nhưng cha nàng Mireille không thèm tiếp đãi, ra ý khinh bỉ, không bằng lòng gả con gái cho chàng Vincent.
Nàng Mireille từ đó tuổi đi đêm quên ngủ ngày quên ăn. Thật là
Yêu tình chẳng tưởng thân, mà đâu đứng lòng
Chỉ gì sầu tưởng thân, mà đau đứng lòng
Kết cục — Nàng Mireille ở một ngày kia trốn nhà, mà chạy sang trên con đường bộc mệnh, lại nhà ba con để nhờ nơi bộ với cha nàng, chưng đi được nửa đường thì bị cảm rồi mất.
Sẽ mời biết tăng kiếp ông nhạc thi hay hay mệnh, thương thay ! Hạ màn
M. D.

Cần dùng nhiều GẠI ĐẦU THỰC GIỎI để đi làm trong miền Thanh-hóa.
Hỏi tại bản quán, từ 3 giờ đến 6 giờ chiều.

CÁC BẠCH

Công ty Mao-Canh có nhờ kính-cáo các quý-khách biết cho rằng đến hôm 1er Février 1924, chúng tôi sẽ mở một hiệu hàng cơm « Café » có cả buồng cho thuê, ở tỉnh Cao bằng, Phố General Clamorgan.
Xin các quý-khách vãng lai tỉnh Cao-bằng chiếu-cố đến cho, chúng tôi cảm ơn lắm. 3758

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem tết ta so sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mai ngày tháng mười, tiệm hiệu Tokidinh cho ba, tòa Nội-các phong lời châu phê rằng :
Chứng cớ đại được phẩm của MONTÈS quí thay, rõ chẳng nên thường ngày dùng qua rồi bao giờ cũng thấy khỏe khoắn, tinh thần sảng khoái, ăn ngon ngủ kỹ, thật là phẩm vật quí báu của nhân gian. Khâm thử.
Hoàng-giả.

Rượu này đã bổ-cứu theo thủy thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã công mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có sức-thức chẳng ai tin được. Bởi vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài báo này.

So 62

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhà ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lệp lấu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào sắc-láo thì được pháp đề-tử. Sau vì một sự kén chồng lấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Sơn-hiểu-nhàn nhân thấy đầu xuân hoa-ấm, hoa mai nở nhiều, mới đến dẫy để thưởng-ngoạn. Ngày hôm ấy *Sơn-hiểu-nhàn* trong mình hơi khó ở, cho nên nàng *Sơn-đại* theo đến dẫy để thăm nom. Nàng thấy thân-phụ bệnh cũng tầm-thường không ngại, mới yên lòng mà lên *Tiên-xuân-các* định xem hoa mai nở.

Nàng vừa đẩy cửa sổ ra nhìn, bỗng trông thấy *Yến-bạch-ham*. Năm ấy nàng đã 16 tuổi, trông thấy một chàng thư-sinh phong-nhã như thế, tài nào không khỏi sinh tình. Nàng đang nghé mắt nhìn theo thì chàng đã bị người bộc-phụ đuổi quay đi rồi.

Nàng *Sơn-đại* đứng tựa bên cành cửa sổ, trong lòng ngẫu-ngơ, bỗng thấy đứa tiểu-đồng ở ngoài cửa vườn chạy vào. Vừa chạy vừa kêu rầm lên rằng :

— Không biết anh chàng nào mà dừng vẽ bậy cả lên trên tường ở ngoài cửa vườn, ta nên mau mau ra đuổi bắt !

Nàng *Sơn-đại* nghe nói, biết chắc là chàng thư-sinh vừa rồi, mới gạt đi mà bảo rằng :

— Mày làm chi mà rầm lên thế ! Để ta ra xem !

Đứa tiểu-đồng thấy nàng *Sơn-đại* truyền bảo như vậy, không dám nói nữa, liền chạy đi chỗ khác. Nàng *Sơn-đại* nghĩ thầm : cái vườn hoa này là một nơi hẻo lánh ở trong núi, không ai qua lại, dầu ta ra xem một chút, cũng chẳng hề chi !

Nàng *Sơn-đại* mới cùng hai đứa nữ-tỳ thủng-thỉnh đi ra ngoài cửa vườn. Khi còn đứng xa, nhác trông chữ đề như rồng bay phượng múa, thể-cách khác thường. Nàng nghĩ thầm : Chữ viết tốt thật ! Nhưng chẳng hay viết những cái chi !

Nàng *Sơn-đại* đến gần nhìn xem thì thấy một bài thơ tứ-tuyệt. Đọc bài thơ ấy, mới biết là chàng thiếu-niên vừa rồi vì trông thấy mình, cảm-hứng mà làm. Trong lòng nàng xiết bao yêu-mến.

Nàng nghĩ thầm : Thơ hay thật ! Thơ hay thật ! Chàng mượn cảnh xuân mà tán tụng ta. Lời lẽ êm-ái, có vẻ phong nhã. Ta tưởng rằng chàng chỉ được cái miệng-mạo khôi ngô, ai ngờ tài-học lại có phần hơn ta. Ta xem người đã nhiều, chưa thấy mấy kẻ lại được tài-mạo song toàn như thế. Tiếc thay chàng không kỳ tên, bây giờ ta còn biết chàng là ai.

Nàng ngẫm-nghĩ hồi lâu, rồi lòng lại nhủ lòng rằng : Ta xem bài thơ này thì chàng có lòng lưu-luyến với ta cũng, tất thế nào chàng còn lại đây nữa, chi-bằng ta họa chơi một bài, để nào ý cùng chàng, cũng là một chút cơ-duyên vậy.

Nàng truyền cho nữ-tỳ đi lấy nghiên bút rồi lại ngẫn-ngại mà nghĩ thầm rằng : Nếu ta theo vần họa viết một bèn, hai bài ngang nhau, tình cảnh rõ-ràng thì một mai thân-phụ ta trông thấy, tất người quở-trách.

Sau nàng lại nghĩ thầm : Âu là ta phải làm như thế nào mới được ? Nàng liền sai nữ-tỳ đi gọi một tên đầy-tớ, bảo lấy vôi quét sạch bài thơ trên tường đi, rồi lại theo vần họa bài khác, cũng viết chữ lớn như thế, ngang ngang dọc dọc, nét đè lên bài trước, không viết đầu đề mà cũng không lạc-khoản.

Nàng viết xong, đọc đi đọc lại mấy lượt, thở dài một tiếng, lại thủng thỉnh trở vào trong vườn. Buổi chiều hôm ấy, *Sơn hiểu-nhàn* đã khỏi bệnh, *La* phu nhân không được yên lòng, mới truyền bảo người nhà đón *Sơn-hiểu-nhàn* và tiểu-thư trở về tòa nhà cũ.

Lại nói chuyện *Yến-bạch-hạm* từ khi bị đứa tiểu-đồng quát mắng, vội-vàng rảo bước ruổi mau. Đi khỏi chân núi, không thấy có người đuổi theo, bấy giờ mới yên lòng không ngại.

Chàng nghĩ thầm : cô-nhân tán tụng người đẹp, thường nói « Chim sa, cá lặn, làn thu-thủy, nét xuân-sơn » Ta vẫn tưởng đó là những cái danh-từ đặt để, ai ngờ có thực. Vừa rồi thật là « Vi hoa, hoa biết nói ; vi ngọc, ngọc thêm hương » mới biết những câu của cô-nhân nói, còn chưa tả hết được cái đẹp. *Yến-bạch-hạm* nếu xưa nay yêu tài như mệnh, bấy giờ được trông thấy một vị tuyệt-sắc ấy, dầu trăm tài-tử, ta tưởng cũng chưa qui bằng !

Chàng *Yến-bạch-hạm* vừa đi vừa tưởng-tượng mỹ-nhân, trong lòng vui-sướng, thành ra quên mỏi, đi thẳng một mạch về cho đến nhà trọ. Vừa bước vào cửa, liền hỏi :

— *Bình* đại-huynh đã về chưa ? Tên người nhà nói :

Rằm về đã lâu !

Yến bạch-hạm vừa bước vào hỏi rằng :

— Thế nào, *Bình* đại-huynh hôm nay đã đỏ la được tin-tức ngọc-nhân chưa ?

Bình-như-hành vẫn nằm ngủ ở trên giường, không trả lời chi cả. *Yến-bạch-hạm* chạy đến bên cạnh giường, cười mà hỏi rằng :

Đại-huynh nằm khoẻ mà không trả lời, tất là tìm chẳng được chi, cho nên trong lòng buồn-rầu phải không ?

Bấy giờ *Bình-như-hành* mới ngồi nhổm dậy mà rằng :

Đi quanh đi quẩn bao nhiêu dặm đường, lại mua lấy sự bực mình, rút lại vẫn chưa tìm thấy *Lãnh-giang-tuyết* cũng không đẹp bằng vậy.

Bình-như-hành cười mà đáp rằng :

— Cũng có người đẹp, nhưng bảo rằng hơn *Lãnh-giang-tuyết* thì vị-tất ! Hãy xin hỏi đại huynh gặp ở chỗ nào ?

(Còn nữa)

Do Võ Phỉ Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC KINH-ĐÔ

Tiệc mừng sơ-độ. — Ngày 17 tháng chạp mới rồi, nhà quan hồng-lô Ưng-Thông là thầy thuốc bạng nhất ở y-viện Huế, có mở tiệc hạ thọ cho phu-nhân.

Bữa tiệc hôm ấy, đông đủ cả các hàng quan viên trong sở y-viện, và quyến-thuộc nam-nữ, có ngót vài trăm người.

Trong khi tiệc có ba thứ nhạc, Tây, Tàu, Nam. Tiệc xong đốt pháo, tám giờ mùa bái-bông, mười giờ hát chèo, mười một giờ hát bội. Trong lầu có đặt tiệc đa yến. Hôm đó bạn hát của ngài chúa-nhất, có làm ả nữ-ca-nhi, đóng áo mã-tiên, mang đèn hoa xướng bài « thời-hồ hoàng-cân khởi phân-phân » rất nhiệt-náo.

Chúng tôi có mừng hai ông bà Hồng-lô cặp đối như sau này :

Tác mới bốn mươi, tài gồm bốn đức,
các tia đã nên trang mang-phụ,
Quan trên năm phẩm, học rộng năm xe,
nguồn-tiên càng rạng vẻ thiên-y.

Đạm-phương nữ-sử lai cảo.

VIỆC TRONG-KỲ

TOURANE

Một đêm ba cuộc vui. — Ở đất Hàn mình đây, trưởng ít khi có được một cái đêm vui vẻ như đêm mồng chín tết này : một đêm ba cuộc vui, mà cuộc nào cũng thú cả, thật là một đêm hiếm có thay !

Rạp hát cải-lương của người Sài-gon là đêm cuối cùng, ban hát đã đem tận hiến cả các trò hay, các điệu mới, để lấy tiếng với người bản-xứ. Mà người xứ mình mấy lâu nay cũng hết sức ưa chuộng điệu hát cải-lương lắm.

Đêm ấy chính lại là đêm rạp hát Tàu mới bắt đầu khai diễn, bọn nhà nghề đã hết sức phô bày những dáo xinh kẹp lịch, áo gấm mũ hoa, mà người đồng-bang của họ hằng ngày cũng ao ước khát khao đến cái bản sắc trong cuộc tiêu-khiển của nước nhà ; được cái bầu-hạnh mà ngoan thường cuộc cầm ca của người đồng quán — cho nên người Tàu đi xem gần chật rạp, mà người mình ham mới chuộng lạ cũng thấy lắm kẻ đến xem.

Đêm ấy lại là đêm thứ tư, hạng Morin có chớp ảnh ; người ưa thức nào, kẻ ham thức nọ, cả ba nơi vui thú, mà nơi nào cũng thấy đông người ; thật là một đêm xuân, ca quản lâu đài rất nên náo nhiệt. Lại được mấy hôm nay chiều trời mát mẻ, khiến cho cuộc xuân du thêm đầm thắm xiết bao.

QUẢNG-NGÃI

Kẻ trộm còn có lương tâm. — Đêm mùng ba tết vừa rồi, có một nhà buôn kia ở Thu xã bị mất trộm hơn vài nghìn bạc bao nhiêu thập-hóa trong mấy tủ hàng đều bị vơ-vét sạch sành sanh, chúng có tha hồ mà gánh xách chuyển ra, mà nhà ngủ-mê như say, không ai hay biết chi cả, chúng khuân sạch rồi đi ra. Sáng dậy mới hay là bị mất trộm, tìm lại coi thì mất cả hòm bạc bốn trăm đồng với một cuốn giấy vay. Mất bạc và hàng hóa thì không mong gì nữa, chỉ có mất giấy vay là rất nghiệt, có nợ không biết làm sao đòi, nhà chủ muốn thuê người đó tìm để chuộc lại. May hay kẻ trộm ấy còn có lương-tâm, qua khuya đêm sau đến gõ cửa kêu chủ nhà rồi ném hòm giấy vay cho lại. Lúc chúng kêu thì chủ nhà sợ, không dám mở cửa, sau chúng nó đi rồi, mới dám bé cửa ra tìm được lại cuốn giấy đựng trong cái hòm không. Nghe đâu nhà này mà mất trộm, cũng vì cả nhà ham cờ bạc, đến khuya ngủ vùi bất tỉnh nhân sự, nên chúng nó mới thừa cơ mà vào được.

Lại bữa mùng một nhà bán bánh kẹo kia cũng bị trộm khuân mất nhiều kẹo bánh, mà chủ nhà lại bị đánh trọng-thương nữa. Đó cũng vì cờ bạc mà sanh tệ ra cả.

Xét ra thì cái hại cờ bạc quả là cái nọc sinh ra trộm cắp, mong những nhà có chức trách trị an nên lưu tâm đến cho.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi ông nhờ mua thì gửi tiền cho bổ ; nếu gửi tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo khi tính từ lấm hoặc mồng một không tây trở đi đều gọi.

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nói hỏa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2056

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sang.

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa [illegible] có lời kính-cáo các ông [illegible] rằng khu đất hội mới mua ở địa-hạt làng Tanh-xá, Quảng-xá và Mật-sơn để làm Nghĩa địa cho người Nam mình, nay hội đã sửa sang xong quanh rồi, vậy xin các ông các bà nên mau đến cất các mồ-mả của mình để hồi tỉnh lúc trước trong khu đất ấy và đem táng tại nơi đất mà hội đã sửa sang riêng cho hàng cát-tăng.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mà mả nào còn thừa lại không thấy ai đến bốc, hội sẽ kể mồ mả ấy là mồ vô chủ và sẽ cất đem táng tại nơi đất mồ mả vô thừa nhận.

Hưu, hội đã sửa sang một nơi đất để riêng cho hàng tăng, vậy từ nay giờ đi, bất kể hạng người nào bất hạnh mệnh-một, người nhà có thể xin hội đem vào táng tại đấy được, không phải mất tiền nong chi cả.

Nay kính cáo

Nam Khải-Định thứ [illegible] ngày 12 tháng 2

[illegible]

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

**Nhiều người có tuổng bệnh kín hư khó g[illegible] can-hệ g[illegible] cho lắm, không cho ph[illegible] ông, tự nhiên bệnh cũng k[illegible] ốc khỏi. Kẻ bị bệnh tự người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng, lâu lắc uống mãi thuốc là thấy dễ [illegible] tiu, để tuổng rằng bệnh đã Ấy thuốc là làm cho [illegible] sưng khắp cả tiu tiện, mà người đau [illegible] ra được. Mà đau-bà thì [illegible] ra các bệnh phụ-khoa, cũng là bệnh tuyệt [illegible] sau sinh ra [illegible] ông. Người ta đã hiểu [illegible] khỏi tự các [illegible] ấy, mà lại cần [illegible] có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc mau [illegible] tiện, ấy chỉ là thứ thuốc *Santal monal*. Các quan trong [illegible] đã công-nhận thuốc *Santal monal* là một thứ thuốc rất tốt, tiện [illegible] cho thương [illegible] Thế-gì có vậy để [illegible] đông [illegible] có Thuốc gì [illegible] đã bệnh kín như thì thực [illegible] bệnh tình, hết đau [illegible] tránh khỏi được [illegible] ốp nổi khó khăn và tiền cho mệt thấy [illegible] ra xanh, rửa sạch cát [illegible] quan bằng thuốc

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả 2056

TAM-TÌNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tình y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết dịch xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh để lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cũng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Con các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đan ông mộng tinh, di tinh, liệu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phế thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đan bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không để, hay có để không nuôi, mỗi chai 1 đồng

Bảng huyết, lộ huyết, tiện huyết mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mục, đau mắt mang mộng, mỗi chai 2 hào.

祥醫秣桂張

MỜI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*tức là bệnh lòi trĩ*) *thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhiều còn đến khi đại-tiện ương rồi thì bứt-rứt đêm ăn, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nỗi sau khó chữa.*

Thì sao chữa bệnh này đau đáng đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không rét, chỉ trong mấy hôm thôi những mối mọc lở kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thì làm làng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

N. 76, Rue Rien Bronze. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ.

Các lĩnh xe đến xin hầu tiếp.

Thư to xin trả lời ngay. 2098

MỚI SANG NHIỀU

Chạc xe — Nan hoa — Vòng bánh

Vải cả cuống lốp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá lại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, *Boulevard Bobillet, Hanoi* 2096

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, tài dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, Hanoi

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc gì để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-dào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số thứ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên : **5$00**

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

醪補

J. BLANC (*đệ nhất hạng bào-chế*)

Ông **L. BLANC** (*người nói-nghiệp*)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lit

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每日午晚兩次飯前服此欲開胃

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert), Hanoi*

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Sổ sách tính xong

SẮP SỬA BÁN

SOLDE

Xin xem giấy khai hàng cùng chỗ bày hàng

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn